

Şiir Gündelikleri

(Şiire Dâhil Notlar)

Ömer AKSAY

Gözümüze ilişen, ister istemez bir göz attığımız her şiir, sadece o şiiri kuran (yazmaktan bahsetmiyorum, yazmak başka bir şey, kurmak başka bir şey) kişinin (bu kişi şiiri yazan da olabilir, okuyan da) kendi şuuruyla münasebetinin ürünüyse, insan olarak şair, mensubu olduğu toplumda ve giderek dünyada kendinden başkasını görmüyor, kendinden başkasına bir şey istinat etme derdinde değildir. Sartre gibi ifade etmeyi denersek: Şaire yalnızca şair olmakla kaldığı, yani aynı zamanda insan olarak sahip olduğu sorumlulukları üstlenmediği suçlaması yapılabilir.

Modern şiirde kendinden bahseden şair mensubu olduğu toplumun yerine kendini koyar. O kendi şuuruyla değil, şiiri paylaştığı toplumun şuuruyla münasebet hâlinindedir. Baudelaire kendi melalini ortaya koymaz, Paris'in, Avrupa'nın korkunç melaline işaret eder. "Ben" dediğinde kendinden değil Paris'ten söz eder Baudelaire. İsmet Özel: "Ben" dediğimde Türkiye'yi kastediyorum."

Burada, varlık alanına şiirini ve şuurunu kurarak sahip olan insanların yurdunda; bugün, geldiğimiz yerde, gözümüze ilişen, ister istemez bir göz attığımız her şiir, o şiiri kuran kişinin kendi "benliğini" aşmadığını, aşmak da istemediğini gösteriyor ne yazık ki. Geldiğimiz yerde, şiirle ilgilenenler olup bitenlere uzak durmayı tercih ediyor. Sürekli tecrit aşamasında kalmayı, bir üst aşamaya geçmeyi kimse istemiyor.

//

Türkiye'de "seksen kuşağı" diye anılan, yani 12 Eylül 1980 darbesinden sonra şiirlerini yayımlamaya başlayan şairlerin büyük bölümünün darbeleri bir şura sahip olduğunu yazılan şiirlerde görebiliriz. Hepsisi kapalı bir ruh hâlinin ürünüdür. İslam irfanı, Budist, Yahudi, Hristiyan sezgiciliğine büründü. Tasavvufu, bir Budist, bir Yahudi, bir Hristiyan gibi sığınıldı. 80 darbesinden sonra yayımlanan şiirlerin toplumdan kopuk oluşunun asıl nedeni budur. 12 Eylül darbesi, toplumun bilincinde, şuurunda oldukça büyük bir hasara yol açmıştır. Top-

lumsal hasar, elbette, her zaman şiirde daha yüksek boyutta ortaya çıkar. Ne 27 Mayıs 1960 darbesinin ne de 12 Mart 1971 muhtirasının, şiirde bu boyutta bir hasara yol açmasına şairler izin vermedi. “Seksen kuşağı” Türkiye’de darbeden en fazla etkilenen, en hassas, en ince kuşaktır. Ben de “seksen kuşağı”ndanım ama benim hiçbirleriyle samimiyetim olmadı, bünyem hiçbirleriyle samimiyeti kabul etmedi.

“Seksen kuşağı” şairlerinin ne olursa olsun, herhangi bir zorluk yaşamadan, nasıl bir ‘yer’ olursa olsun bir ‘yer’e konumlandırıldığını, o ‘yer’e mahkûm olduğunu ve o ‘yer’inden de memnun olduğunu görmek de çok şaşırtıcıdır. Bu, şiir adına korkunç bir müşahededir!

//

04/01/2005’te şöyle yazmışım: İsmet Özel’i tanımak, daha iyi tanımak için Orhan Veli’yi ders çalışırcasına yeniden okuyorum.

//

Topluca zihin berraklığına ulaşmamız şart.

//

Şair (bir yazar olarak insan) hangi insanların düşüncelerinden, düşlerinden sorumludur? Acaba, hangi dilden sorumludur? Hangi okurların(ın) sorumluluğunu üstlenebilir bir şair?

Okurların, kendilerinden sorumlu tuttıkları bir şair var mıdır?

Okurlar, şairin kim olduğunun, kendilerinden ne kadar sorumlu olduğunun bilincinde mi?

Acaba?

//

“*Kur’an* indikten sonra dilimi yuttum.” diyor şair Hassan bin Sabit. Sustum diyor. “Susmak, yine de konuşmaktır” der Sartre. “Sessizlik bir şeyleri imler.” Şair Hassan bin Sabit, *Kur’an*’ı işaret ediyordu. Artık bütün şairlerin yazdıklarından daha fazla gerçeği dile getiriyordu *Kur’an*. *Kur’an* açığa çıkarıyordu, örtüyü kaldırıyordu. Şair bunu görmüştü. Böylece, susarak, şair sorumluluğunu ortaya koymuş oluyordu.